Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

zo 14. decembra 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 805/2004 – Pôsobnosť – Európsky exekučný titul pre nesporné nároky – Exekučné tituly, ktoré sa môžu osvedčiť ako európsky exekučný titul – Rozhodnutie o výške trov súdneho konania uvádzané v rozsudku, ktorý sa netýka nesporného nároku – Vylúčenie“

Vo veci C-66/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Obvodný súd Poznaň-Grunwald a Jeżyce Poznaň, Poľsko) z 31. januára 2017 a doručený Súdnemu dvoru 7. februára 2017, ktorý súvisí s konaním

Grzegorz Chudaś,

Irena Chudaś

proti

DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft AG,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory A. Rosas, sudkyne C. Toader (spravodajkyňa) a A. Prechal,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin a A. Stobiecka-Kuik, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: poľština.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 bodu 1 a článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, 2004, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 38).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pán Grzegorz Chudaś a pani Irena Chudaśová na jednej strane a DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft na strane druhej, vo veci návrhu na osvedčenie ako európskeho exekučného titulu rozhodnutia o výške trov konania uvedeného v rozsudku, ktorý sa netýka nesporného nároku.

Právny rámec

Právo Únie

3 Podľa odôvodnení 4 až 7 nariadenia č. 805/2004:

„(4) dňa 30. novembra 2000 Rada prijala program opatrení na vykonávanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [Ú. v. ES C 12, 2001, s. 1]. Tento program zahŕňa vo svojej prvej etape zrušenie doložky vykonateľnosti (exeqaturu), to znamená, vytvorenie európskeho exekučného titulu pre nesporné nároky;

(5) pojem ‚nesporné nároky' by mal zahrnovať všetky situácie, v ktorých dlžník preukázateľne nepopiera charakter alebo výšku peňažného nároku, a v ktorých veriteľ získal proti dlžníkovi buď súdne rozhodnutie alebo vykonateľný titul, ktorý vyžaduje výslovný súhlas dlžníka, či už sa jedná o súdny zmier alebo o verejnú listinu;

(6) neexistencia námietok zo strany dlžníka, ako je stanovené v článku 3 odsek 1 písm. b), môže mať podobu nedostavenia sa na súdne konanie alebo nesplnenia výzvy súdu predložiť písomné oznámenie o zámere obhajovať sa;

(7) toto nariadenie by sa malo uplatňovať na rozhodnutia, súdne zmiery a verejné listiny o nesporných nárokoch a na rozhodnutia vydané po vznesení námietok voči rozhodnutiam, súdnym zmierom a verejným listinám, ktoré boli osvedčené ako európske exekučné tituly."

4 Článok 2 tohto nariadenia s názvom „Rozsah pôsobnosti" vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Toto nariadenie sa uplatní v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. Nevzťahuje sa najmä na daňové, colné alebo správne veci alebo na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci (‚acta iure imperii')."

5 Článok 3 uvedeného nariadenia s názvom „Exekučné tituly, ktoré sa osvedčia ako európsky exekučný titul", v odseku 1 písm. b) stanovuje:

„Toto nariadenie sa uplatňuje na rozhodnutia, súdne zmiery a verejné listiny o nesporných nárokoch.

Nárok sa považuje za nesporný, ak:

…

b) dlžník voči nemu nikdy nevzniesol námietky v priebehu súdneho konania v súlade s príslušnými procesnými požiadavkami podľa právnych predpisov členského štátu pôvodu,…"

6 Článok 4 rovnakého nariadenia uvádza:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto definície:

1. ‚rozhodnutie‘: akékoľvek rozhodnutie vydané súdom alebo tribunálom členského štátu, bez ohľadu na to ako sa nazýva, vrátane výnosu, príkazu, rozhodnutia [vrátane rozsudku, rozhodnutia, uznesenia - *neoficiálny preklad*] alebo súdneho exekučného rozkazu ako aj rozhodnutie o trovách alebo výdavkoch konania vydané súdnym úradníkom;

2. ‚nárok‘: nárok na výplatu určitej peňažnej sumy, ktorá sa stala splatnou alebo ktorej dátum splatnosti je uvedený v rozhodnutí, súdnom zmieri alebo na verejnej listine;

…“

7 Pod názvom „Požiadavky na osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu“ článok 6 nariadenia č. 805/2004 vo svojom odseku 1 písm. a) stanovuje:

„Rozhodnutie o nespornom nároku vydané v členskom štáte bude na základe žiadosti v ľubovoľnom čase predloženej pôvodnému súdu osvedčené ako európsky exekučný titul, ak:

a) je rozhodnutie vykonateľné v členskom štáte pôvodu.“

8 Článok 7 tohto nariadenia s názvom „Trovy súdneho konania“ stanovuje:

„Ak rozhodnutie zahŕňa vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania, vrátane úrokových sadzieb, musí byť osvedčené ako európsky exekučný titul tiež so zreteľom na trovy, pokiaľ dlžník v priebehu súdneho konania nepodal konkrétnu námietku voči jeho povinnosti znášať také trovy v súlade s právnymi predpismi členského štátu pôvodu.“

9 Článok 16 uvedeného nariadenia s názvom „Poskytnutie náležitých informácií o nároku dlžníkovi“ stanovuje:

„Aby bolo zabezpečené, že dlžníkovi boli poskytnuté náležité informácie o nároku, dokument o začatí konania alebo rovnocenný dokument musí obsahovať toto:

…

b) výšku nároku;

…“

10 V kapitole VII nariadenia č. 805/2004 s názvom „Vzťah k iným dokumentom Spoločenstva“ článok 27 tohto nariadenia, ktorý samotný je nazvaný „Vzťah k nariadeniu (ES) č. 44/2001“, stanovuje:

„Toto nariadenie nemá vplyv na možnosť požiadať o uznanie a výkon rozhodnutia, súdneho zmieru alebo verejnej listiny o nespornom nároku v súlade s nariadením [Rady] (ES) 44/2001 [z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42)].“

Poľské právo

11 Podľa článku 189 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) zo 17. novembra 1964 (Dz. U. č. 43, položka č. 296) v znení zmien (konsolidované znenie Dz. U. z roku 2016, položka č. 1822) (ďalej len „KPC“) žalobca môže v prípade, ak má na tom právny záujem, požiadať, aby súd určil, či existuje alebo neexistuje právny vzťah alebo právo.

12 Podľa článku 108 ods. 1 KPC v každom konečnom rozhodnutí na danom stupni sa rozhodne o trovách konania.

13 Podľa článkov 339 a 340 KPC súd vydá rozsudok pre zmeškanie, pokiaľ sa žalovaný nedostavil na vytýčené pojednávanie a súčasne sa ústne alebo písomne nevyjadril. Ustanovenie článku 343 KPC stanovuje, že rozsudky pre zmeškanie sa doručia *ex offo* obom stranám sporu s poučením o opravných prostriedkoch, ktoré majú k dispozícii. Podľa článku 344 § 1 KPC žalovaný, voči ktorému bol vydaný rozsudok pre zmeškanie, môže podať odpor v lehote dvoch týždňov od doručenia rozsudku. Podľa článku 394 § 1 bodu 9 a § 2 KPC účastník konania môže proti rozhodnutiam prvostupňového súdu o náhrade trov konania a uložení povinnosti znášať trovy konania podať sťažnosť na druhostupňový súd v lehote jedného týždňa, pokiaľ nepodáva opravný prostriedok proti rozhodnutiu o merite veci.

14 Zo znenia článku 795^{1} KPC vyplýva, že súd, ktorý vydal rozhodnutie, na návrh veriteľa vydá osvedčenie, že rozhodnutie je európskym exekučným titulom, pokiaľ rozhodnutie spĺňa podmienky uvedené v ustanoveniach nariadenia č. 805/2004.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

15 Pán Chudaś a pani Chudaśová sa obrátili na Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Obvodný súd Poznaň-Grunwald a Jeżyce Poznaň) s návrhom na určenie nadobudnutia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu a následne uvedený súd vyzval DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft so sídlom v Oberursele (Nemecko), aby vstúpila do konania ako žalovaná.

16 Dňa 30. marca 2016 bola DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft doručená prostredníctvom pošty kópia žalobného návrhu s prekladom do nemeckého jazyka a predvolanie na pojednávanie vytýčené na 18. mája 2016, takže DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft mohla predložiť svoje vyjadrenie v lehote 30 dní. Žalovaná sa k návrhu nevyjadrila, ani sa nezúčastnila na pojednávaní.

17 Za týchto okolností Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Obvodný súd Poznaň-Grunwald a Jeżyce Poznaň) 18. mája 2016 vydal rozsudok pre zmeškanie, ktorým tento súd konštatoval, že pán Chudaś a pani Chudaśová nadobudli vlastnícke právo k predmetnému motorovému vozidlu a v dôsledku toho bolo spoločnosti DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft uložené zaplatiť im trovy súdneho konania v sume 3 900 poľských zlotých (PLN) (približne 921 eur).

18 Dňa 4. júla 2016 bola kópia uvedeného rozsudku, preložená do nemeckého jazyka, doručená poštou spoločnosti DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft do jej sídla, s poučením o možnosti podať opravný prostriedok v lehote dvoch týždňov a o možnosti podať sťažnosť proti rozhodnutiu o trovách konania v lehote jedného týždňa.

19 Keďže DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft nepodala opravný prostriedok proti rozsudku z 18. mája 2016, tento sa stal právoplatným 19. júla 2016.

20 Dňa 11. októbra 2016 pán Chudaś a pani Chudaśová začali konanie vo veci samej, predmetom ktorého je osvedčenie časti rozsudku z 18. mája 2016 týkajúcej sa trov súdneho konania ako európskeho exekučného titulu.

21 Vnútroštátny súd má v podstate pochybnosti v otázke, či takýto návrh patrí do pôsobnosti nariadenia č. 805/2004.

22 V tejto súvislosti uvádza, že z doslovného výkladu článku 7 nariadenia č. 805/2004, najmä z použitia výrazu „tiež“, by mohlo vyplývať, že osvedčenie o európskom exekučnom titule možno vydať, pokiaľ ide o trovy súdneho konania, len ak sa rozhodnutie vo veci samej týka nespochybneného nároku a možno ho osvedčiť ako európsky exekučný titul.

23 Naopak, podľa vnútroštátneho súdu nemožno vylúčiť, že teleologická analýza ustanovení nariadenia č. 805/2004 by viedla k záveru, že rozhodnutia týkajúce sa trov súdneho konania môžu predstavovať rozhodnutia týkajúce sa nesporných nárokov odôvodňujúcich osvedčenie ako európskeho exekučného titulu pri uplatnení tohto nariadenia.

24 Za týchto podmienok Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Obvodný súd Poznaň-Grunwald a Jeżyce Poznaň) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 4 bod 1 v spojení s článkom 7 nariadenia… č. 805/2004… vykladať v tom zmysle, že osvedčenie o európskom exekučnom titule môže byť vydané v súvislosti s rozhodnutím o náhrade trov konania uvedeným v rozsudku, v ktorom súd rozhodol o určení existencie práva?“

O prejudiciálnej otázke

25 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 bod 1 a článok 7 nariadenia č. 805/2004 majú vykladať v tom zmysle, že vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania zahrnuté v rozsudku, ktorý sa netýka nesporného nároku, možno osvedčiť ako európsky exekučný titul.

26 Vnútroštátny súd sa pýta, či návrh vo veci samej patrí do pôsobnosti tohto nariadenia, keďže rozhodnutie, ktorého osvedčenie ako európskeho exekučného titulu pán Chudaś a pani Chudaśová žiadajú, sa týka len časti venovanej trovám súdneho konania a ktoré samotné z dôvodu jeho hlavného predmetu, a to určenia existencie vlastníckeho práva, nemôže byť predmetom exekučného konania, a teda nepatrí do pôsobnosti uvedeného nariadenia.

27 Materiálna pôsobnosť nariadenia č. 805/2004 vyplýva najmä z článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 3 ods. 1, ako aj článku 4 bodu 2 tohto nariadenia, podľa ktorých sa toto nariadenie uplatňuje v občianskych a obchodných veciach na rozhodnutia, súdne zmiery a verejné listiny o nesporných nárokoch, ktoré sú definované ako nároky na výplatu určitej peňažnej sumy, ktorá sa stala splatnou alebo ktorej dátum splatnosti bol uvedený v týchto rozhodnutiach, súdnych zmieroch alebo verejných listinách.

28 Na to, aby rozhodnutie mohlo byť osvedčené podľa článku 6 uvedeného nariadenia ako európsky exekučný titul, musí sa týkať nesporného nároku a spĺňať určité podmienky uvedené v tomto článku. Jednou z podmienok tohto osvedčenia je podmienka stanovená v odseku 1 písm. a) uvedeného článku a to, aby rozhodnutie bolo vykonateľné podľa práva členského štátu pôvodu.

29 Pokiaľ ide o trovy súdneho konania, nariadenie č. 805/2004 stanovuje osobitné ustanovenia. Podľa znenia jeho článku 7, ak rozhodnutie zahŕňa vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania, musí byť osvedčené ako európsky exekučný titul tiež so zreteľom na trovy, pokiaľ dlžník v priebehu súdneho konania nepodal konkrétnu námietku voči jeho povinnosti znášať také trovy v súlade s právnymi predpismi členského štátu pôvodu.

30 Zo znenia tohto posledného citovaného ustanovenia vyplýva, ako to správne poznamenala poľská vláda a Európska komisia, že rozhodnutie o trovách súdneho konania sa nepovažuje za autonómne rozhodnutie v rámci nariadenia č. 805/2004, keďže toto nariadenie sa uplatňuje na takéto trovy iba vtedy, ak sú akcesoricky zahrnuté do hlavného rozhodnutia vo veci samej. Použitie výrazu „tiež“ v znení článku 7 tohto nariadenia naznačuje, že „vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania“ sa osvedčí ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak sa hlavné rozhodnutie, v súlade s predmetom uvedeného nariadenia, týka nesporného nároku.

31 Tento záver nemožno spochybniť ustanoveniami článku 4 nariadenia č. 805/2004 s názvom „Vymedzenie pojmov“. V tejto súvislosti je pravda, že na jednej strane článok 4 bod 1 tohto nariadenia definuje „rozhodnutie“ ako zahŕňajúce akékoľvek rozhodnutie vydané súdom členského štátu, vrátane „rozhodnuti[a] o trovách alebo výdavkoch konania vydané[ho] súdnym úradníkom“. Na druhej strane vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania predstavuje v zásade „nárok“ v zmysle definície tohto pojmu uvádzanej v článku 4 bode 2 uvedeného nariadenia.

32 Ako však vyplýva z bodu 29 tohto rozsudku, podľa osobitných ustanovení týkajúcich sa trov súdneho konania, uvedených v článku 7 nariadenia č. 805/2004, rozhodnutie o výške takýchto trov konania nemožno osvedčiť ako európsky exekučný titul nezávisle od hlavného rozhodnutia týkajúceho sa nesporného nároku. Keďže rozhodnutie o týchto trovách súdneho konania je vnútorne späté s výsledkom hlavného žalobného návrhu, ktorý samotný odôvodňuje osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu, definície uvedené v článku 4 tohto nariadenia nemôžu mať vplyv na samotnú uplatniteľnosť uvedeného nariadenia.

33 V rozsahu, v akom sa vnútroštátny súd pýta, či by ciele nariadenia č. 805/2004 mohli viesť k odlišnému záveru, treba pripomenúť, že hlavným cieľom tohto nástroja je podľa jeho článku 1 vytvorenie európskeho exekučného titulu pre nesporné nároky, aby bol na základe stanovenia minimálnych pravidiel umožnený voľný pohyb rozhodnutí, súdnych zmierov a verejných listín vo všetkých členských štátoch bez toho, aby sa v členskom štáte výkonu pred uznaním a výkonom muselo konať akékoľvek ďalšie konanie. Keďže však podmienky uplatnenia mechanizmu výnimky zo všeobecného režimu uznávania rozsudkov zavedeného týmto nariadením treba vykladať doslovne (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. marca 2012, G, C-292/10, EU:C:2012:142, bod 64), tento cieľ nemôže spochybniť výklad pôsobnosti uvedeného nariadenia, ktorý vyplýva zo znenia jeho článku 7.

34 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že hlavný žalobný návrh, na základe ktorého sa začalo konanie vo veci samej, sa týkal návrhu na určenie existencie vlastníckeho práva k hnuteľnej veci, a to k motorovému vozidlu, a nie nesporného nároku. Keďže na takú žalobu sa nariadenie č. 805/2004 neuplatňuje, rozhodnutie o výške trov súdneho konania týkajúcich sa tejto žaloby tiež nemožno osvedčiť ako európsky exekučný titul pri uplatnení tohto nariadenia.

35 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 4 bod 1 a článok 7 nariadenia č. 805/2004 sa majú vykladať v tom zmysle, že vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania zahrnuté v rozsudku, ktorý sa netýka nesporného nároku, nemožno osvedčiť ako európsky exekučný titul.

O trovách

36 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Článok 4 bod 1 a článok 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky, sa majú vykladať v tom zmysle, že vykonateľné rozhodnutie o výške trov súdneho konania zahrnuté v rozsudku, ktorý sa netýka nesporného nároku, nemožno osvedčiť ako európsky exekučný titul.

Podpisy